

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії та філософії
Кафедра права та методики викладання правознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИКА ЄСПЛ

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 14 вересня 2020 р.

м. Суми – 2020

1. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є діяльність Європейського суду з прав людини.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальна характеристика європейської системи захисту прав людини.

2. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини.

Практика ЄСПЛ вивчається на останньому курсі, що обумовлюється специфікою навчального курсу. Європейський суд з прав людини є міжнародною інституцією, діяльність якої визначається Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод, до якої громадяни України можуть звернутися після використання національних юридичних засобів захисту. Не виконуючи контролюючих по відношенню до національних органів влади функцій, Європейський суд з прав людини забезпечує дієвість положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, багато у чому визначаючи напрями розвитку національного законодавства та правничої практичної діяльності.

Саме через практику Європейського суду з прав людини в Україні сприймається зміст засадничого принципу соціального життя – верховенства права, що обумовлює важливість її опрацювання правниками.

2. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Практика ЄСПЛ» формування у студентів когнітивної, соціокультурної, професійної компетентності, що зумовлює необхідність реалізації в правничій діяльності цінностей людської гідності та людських прав; набуття та поглиблення знань про сутність людських прав, меж їх обмеження, засобів захисту, діяльність Європейського суду з прав людини; сприяти становленню сучасного висококваліфікованого правника, що уміє організовувати свою діяльність зважаючи на пріоритет людських прав; формувати ціннісні орієнтири здобувачів вищої освіти відповідно до ідеалів верховенства права, дотримання прав і свобод людини, відкритості та прозорості, поваги до особистості (як вони тлумачаться у практиці Європейського суду з прав людини); формування гуманістичного, демократичного та загальнокультурного світогляду, патріотичної свідомості громадянина України, виховання поваги до загальнолюдських цінностей.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Практика ЄСПЛ» є забезпечення підготовки висококваліфікованих спеціалістів, що володіють ґрунтовними знаннями в сфері застосування положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, уміють працювати з рішеннями Європейського суду з прав людини та імплементувати їх у своїй правничій діяльності.

3. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати:

- ✓ правову природу поваги до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності;
- ✓ загальну характеристику Європейського суду з прав людини;
- ✓ загальну характеристику Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та протоколів до неї;
- ✓ міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, основні принципи тлумачення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та прецедентну практику Європейського суду з прав людини;
- ✓ особливості застосування основних норм Конвенції та протоколів до неї.;

вміти:

- ✓ системно аналізувати рішення ЄСПЛ та інтерпретувати зміст Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод для реалізації своїх прав та обов'язків,
- ✓ усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав людини
- ✓ застосовувати рішення ЄСПЛ для обґрунтування правової позиції у конкретній справі;
- ✓ здатність застосовувати положення Конвенції та практику ЄСПЛ як джерело права та тлумачити національне законодавство з урахуванням судової практики ЄСПЛ

4. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	26
семінарські заняття / практичні	26
самостійна робота	96

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий нормативний
8	081 Право	4	нормативний

Тематика курсу			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ			
Тема 1. Загальна характеристика Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод	2	2	9
Тема 2. Європейський суд з прав людини як інститут забезпечення людських прав	2	2	10
Тема 3. Правове регулювання процедури звернення до Європейського суду з прав людини	2	2	10
Тема 4. Тлумачення Конвенції ЄСПЛ	4	4	6
Тема 5. Юридична природа рішень ЄСПЛ	2	2	9
РОЗДІЛ 2. ПРЕЦЕДЕНТНА ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ			
Тема 6. Рішення Європейського суду з прав людини щодо захисту особистих прав, що забезпечують природне існування фізичної особи	2	2	9
Тема 7. Рішення Європейського суду з прав людини щодо захисту особистих прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи	4	4	6
Тема 8. Рішення Європейського суду з прав людини щодо захисту політичних та соціально-економічних прав особи	2	2	9
Тема 9. Практика застосування Європейським судом з прав людини окремих статей Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод	2	2	9
Тема 10. Виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини в Україні та протоколів до неї	2	2	9
Тема 11. «Пілотні рішення» ЄСПЛ.	2	2	10
ЗАГ.:	26	26	96
5. Політика курсу			
<u>Письмові роботи:</u>			
Планується виконання здобувачами вищої освіти декількох видів письмових робіт: есе або рефератів з питань, винесених на самостійне вивчення, письмових тестових завдань (як виняток, оскільки тестові завдання переважно будуть виконуватися на платформі Moodle та засобами Google), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань (за вибором здобувача вищої освіти).			
<u>Академічна доброчесність:</u>			
Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення.			
<u>Відвідування занять</u>			
Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття курсу.			

6. Рекомендована література

1. Конституція України;
2. Декларація про захист усіх осіб від насильницького зникнення. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 18 грудня 1992 р. № 47/33 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/go/995_225.
3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/995_004.
5. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
6. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16 грудня 1966 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/995_043.
7. Про безоплатну правову допомогу. Закон України від 2 червня 2011 р. // Офіційний вісник України. – 2011. – № 51. – Ст. 2009.
8. Про доступ до публічної інформації. Закон України від 13 січня 2011 р. // Офіційний вісник України. – 2011. – № 10 – Ст. 446.
9. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 52. – Ст. 561.
10. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Афанасьєв проти України» від 5 квітня 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_239.
11. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Балицький проти України» від 3 листопада 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/974_726.
12. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Григор'єв проти України» від 15 травня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/974_833.
13. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Леонід Лазаренко проти України» від 28 січня 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/974_688.
14. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Нечипорук і Йонкало проти України» від 21 квітня 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/974_683.
15. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Омельченко проти України» від 17 липня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/974_a19.
16. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Савіцький

проти України» від 26 жовтня 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/974_878.

17. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Яременко проти України» від 3 листопада 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/974_405.

18. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Тихонов проти України» від 10 грудня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/974_405.

Викладач

доцент А.М. Кучук